

Tietosuojaraportti 2025

Tämä raportti kokoaa yhteen Ristijärven kunnan tietosuojatyön, tapahtumat ja prosessikehityksen vuosilta 2024–2026, painottuen raportointivuoteen 2025. Raportti sisältää myös vuoden 2026 alussa valmistuneita vaikutustenarviointeja, sillä ne liittyvät suoraan vuoden 2025 aikana aloitettuun työhön. Tiedonhallintasihteerin on hoitanut tietosuojavastaavan tehtäviä 17.6.2024 alkaen (kh 17.6. §91).

Tietosuoja on perusoikeus, jonka tarkoituksena on turvata yksilön oikeudet ja vapaudet henkilötietojen käsittelyssä. Tietosuoja tulee sisällyttää organisaation kaikkeen toimintaan ja sen toteutuminen edellyttää suunnitelmallisuutta, dokumentointia ja läpinäkyvyyttä. Dokumentointivelvollisuus on yksi keskeisimmistä velvoitteista: kaikki tietosuojan toteuttamiseen liittyvät toimet on pystyttävä osoittamaan.

Mikäli tietosuoja ei huomioida riittävästi toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä, se voi muodostua esteeksi palveluiden käyttöönotolle tai toiminnan uudistamiselle. Henkilötietojen käsittelytoimia ei saa aloittaa ennen kuin on varmistettu, että tietosuoja on asianmukaisesti huomioitu. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että henkilötietojen käsittelytoimia ei saa aloittaa ennen kuin on varmistettu, että tietosuoja on asianmukaisesti huomioitu, eli kun vaikutustenarviointi tehty (DPIA)

Tietosuoja- ja tietoturva

Vuoden 2025 aikana tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka päivitettiin ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 24.3.2025 (§43). Lisäksi tekoälypolitiikka laadittiin ja hyväksyttiin 17.11.2025 (§200). Toimialueiden johtajien vastuulla on jalkauttaa ohjeistus henkilöstölle.

Toimenpiteet:

- Tietosuojavastaava osallistuu Kainuun kuntien yhteisiin Teams-tapaamisiin Kainuun tietoturvan ja tiedonhallinnan taktisessa ohjausryhmässä
- Ilona IT:n GDPR-sovelluskirjaston ja DPIA-työkalun aktiivinen käyttö. Vaikutustenarviointeja on tehty, mutta toimialojen osallistaminen on ollut ajoittain haasteellista.
- EduHousen itseopiskelimateriaalin käytön edistämistä henkilöstölle.
- TOJ päivityksiä tehtiin vuoden aikana 17 kertaa.

Tietosuojaselosteet ja asiakirjajulkisuuskuvaus

Ristijärven kunnan velvollisuus ylläpitää asiakirjajulkisuuskuvausta perustuu tiedonhallintalakiin eli lakiin julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019). Tietosuojaselosteet kuvaavat henkilötietojen käsittelyn keskeiset tarkoitukset, oikeusperusteet ja tietosisällöt. Ne pidetään ajan tasalla ja julkaistuna kunnan verkkosivuilla.

Toimenpiteet:

- Tietosuojaselosteita päivitettiin mm. henkilöstömuutosten seurauksena.
- Traficom suoritti saavutettavuustarkastuksen kesällä 2025; havaitut puutteet korjattiin.

Tietoturvapoikkeamat

Tietoturvaloukkaukset ovat tapahtumia, joissa henkilötietoja tuhoutuu, katoaa, muuttuu tai päätyy väärin käsiin. Rekisterinpitäjän on dokumentoitava kaikki poikkeamat ja toteutettava tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia voivat olla esimerkiksi;

- Varastettu tietokone
- Haittaohjelmatartunta
- Kyberhyökkäys
- Väärälle henkilölle toimitetut asiakirjat, jotka sisältävät henkilötietoja esimerkiksi sähköpostiviesti

Tietoturvaloukkauksesta voi seurata esimerkiksi henkilötietojen valvomiskyvyn menettäminen, identiteettivarkaus tai petos, maineen vahingoittuminen tai pseudonymisoitujen tai salassapitovelvollisuuden alaisten henkilötietojen paljastuminen. Sekä rekisterinpitäjän että henkilötietojen käsittelijän on suojattava henkilötiedot niin, että suojaustoimenpiteet vastaavat henkilötietojen käsittelyyn liittyvää riskiä. Lisäksi rekisterinpitäjän on varauduttava mahdollisiin tietoturvaloukkauksiin laatimalla toimintaohjeet tietoturvaloukkaustilanteita varten.

Rekisterinpitäjän on dokumentoitava kaikki henkilötietojen tietoturvaloukkaukset sekä niiden vaikutukset ja toteutetut korjaavat toimet riippumatta siitä, mitä toimenpiteitä tietoturvaloukkauksesta lopulta seuraa. Dokumentointivelvollisuuden tai ilmoituksen tekemisen laiminlyöminen on tietosuojasetuksen vastaista. Se voi johtaa tietosuojasetuksessa määritettyihin seuraamuksiin. Dokumentointivelvollisuuden piiriin kuuluvat myös tietojärjestelmään kohdistuneen tietoturvaloukkauksen osalta tapahtuma-ajan lokitiedot. Tietosuojavaltuutettu voi

pyytää lokitietoja tietoturvaloukkausta koskevan ilmoituksen käsittelyä varten. [Tietoturvaloukkaukset | Tietosuojavaltuutetun toimisto](#)

Ristijärven kunnan hallintosäännön mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointi menettelyt.

Toimenpiteet:

- Tietoturvapoikkeamien ilmoitusohjeistus ja lomakkeet ovat saatavilla kunnan verkkosivuilla.
- Pieniä sisäisiä poikkeamia havaittiin ja ne dokumentoitiin asianmukaisesti.
- Kalasteluviestejä tuli henkilöstölle; ohjeistus toimitettiin.
- CloudMeeting-palvelussa havaittiin tietoturvapoikkeama 10.3.2025, korjattu nopeasti.

Tiedonhallintamalli

Tiedonhallinnalla tarkoitetaan viranomaisen tehtävien hoidossa tai sen muussa toiminnassa syntyviin tarpeisiin perustuvia toimia ja tietoturvallisuustoimenpiteitä viranomaisen tietoaineistojen, niiden käsittelyvaiheiden ja tietoaineistoihin sisältyvien tietojen hallinnoimiseksi riippumatta tietoaineistojen tallentamistavasta ja muista käsittelytavoista ([Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019](#)).

Tiedonhallinnalla varmistetaan viranomaisen tietoaineistojen yhdenmukainen ja laadukas hallinta sekä tietoturvallinen käsittely. Tärkeää on julkisuusperiaatteen toteuttaminen.

Toimenpiteet:

- ARC-työkalu käytössä kokonaisarkkitehtuurin hallintaan.
- TOJ-päivityksiä tehtiin tarpeen mukaan.

Tiedonohjaussuunnitelma (TOJ)

Ristijärven kunnan asiakirjojen hallintaa ohjaa tiedonohjaussuunnitelma, joka on laadittu Innofactor Dynasty-tiedonohjausjärjestelmään. Tiedonohjaussuunnitelma TOJ on Ristijärven kunnan asiakirjojen ja niihin verrattavien tietoaineistojen rekisteröinnin, käsittelyn ja säilyttämisen ohjeisto. Tiedonohjaussuunnitelma sisältää tiedot organisaatiossa syntyvistä asiakirjoista ja tietoaineistoista, sekä niiden rekisteröintiin ja käsittelyyn liittyvistä menetelmistä ja asiakirjojen julkisuudesta. Päivittäminen on jatkuvaa, ja vaatii paljon lainsäädännön

tuntemusta. Tämän lisäksi tietoa käsitellään myös muissa operatiivisissa järjestelmissä, kunnan päätearkisto sijaitsee osoitteessa Aholantie 30, 88400 Ristijärvi.

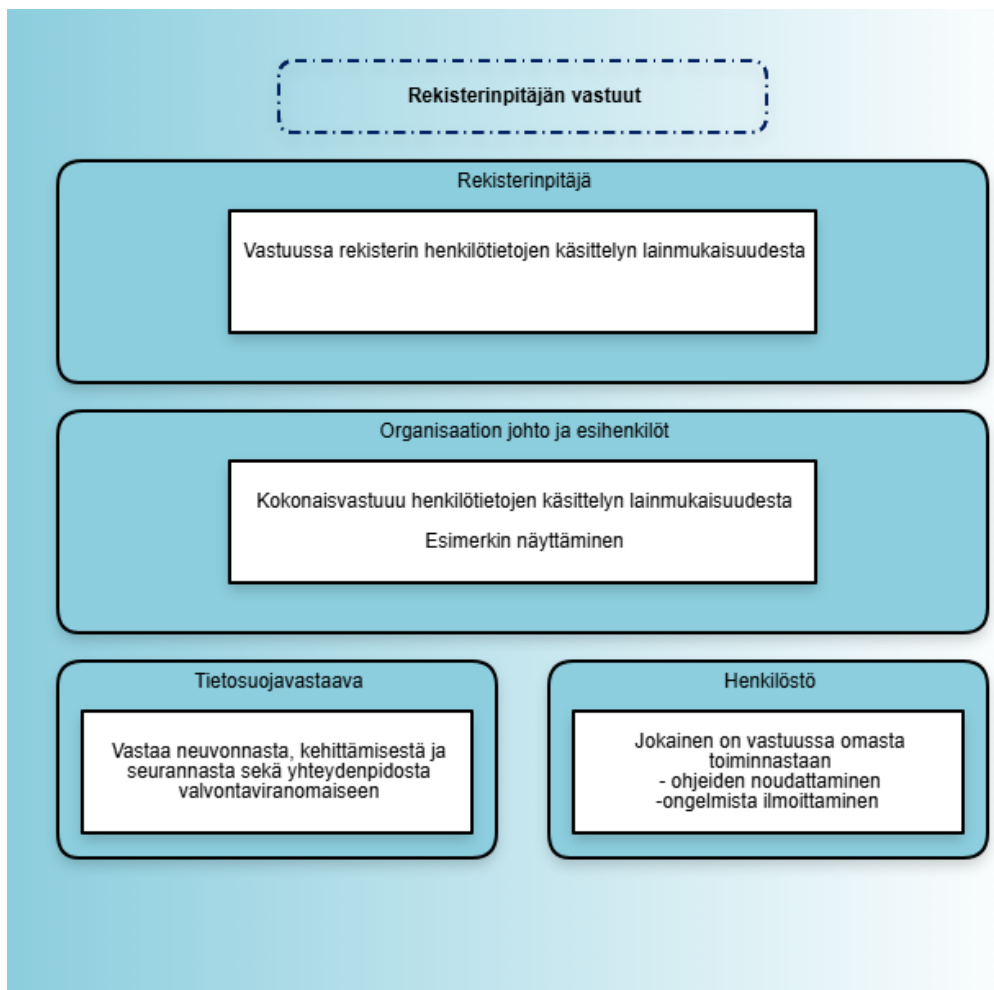
Toimenpiteet:

- Dynasty-TOJ:n metatietojen päivitystä jatkettiin
- Asiakirjojen säilytysaikoja tarkennettiin sähköistä arkistointia varten Kansallisarkiston ohjeiden mukaan.
- Arkistointikäytännöistä keskusteltiin sivistystoimen kanssa.
- Käyttäjäopastuksia järjestettiin tarvittaessa.

Vaikutustenarviointit (DPIA)

Tietosuojan vaikutustenarviointi on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen **pakollinen toimenpide**, jolla arvioidaan suunnitellun käsittelytoimen vaikutuksia henkilötietojen suojalle. Vaikutustenarvioinnilla pyritään tunnistamaan, arvioimaan, vähentämään ja hallitsemaan henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä. Tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi on rekisterinpitäjän riskienhallinnan keskeisin työkalu. Vaikutustenarviointi tulee sisällyttää prosessiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja tehdä sitä koko ajan prosessin edetessä.

Henkilötietojen käsittelyä ei saa aloittaa ennen kuin vaikutustenarviointi on tehty. Vaikutustenarviointi on ennen kaikkea prosessi eikä kertaluontoinen projekti. Hyvinkin tehdystä vaikutustenarvioinnista saadut hyödyt valuvat hukkaan, jos vaikutustenarviointia ei päivitetä, kun käsittelyssä, järjestelmässä tai muissa olosuhteissa tapahtuu muutoksia. Työkalut tietosuojan vaikutustenarviointien tekemiseen Ristijärven kunnalla on saatu käyttöön vuonna 2024. **Vastuu vaikutustenarviointien tekemisestä on toimialoilla.** Vaikutustenarviointiprosessin eteenpäin vieminen ja hallinnointi vaatii paljon osaamista ja työaikaa, tietosuojavastava auttaa tässä prosessissa

Valmistuneet DPIA-arvioinnit:

- Wilma (16.9.2024, päivitetty 2025)
- Nepton (7.8.2024, päivitetty 2025)
- Dynasty (2.1.2025)
- Daisy (11.7.2025)
- Keskuskoulun kameravalvonta (19.2.2026)
-

Toimenpiteet:

- Osallistuminen Ilona IT:n DPIA-työpajoihin.
- Kameravalvonnasta valmisteltu ILONA It:n puolesta isompi työpaja, johon tietosuojavastaava osallistuu.
- ViLLe ja Näppistaituri -järjestelmien DPIA aloitettu alkuvuonna 2026.
- Yhteistyö Kainuun kuntien kesken.

TAISTO-harjoitus

Tietosuoja- ja tietoturvaloukkausten hallinnan harjoitus, jossa häiriötilanteessa toimimista harjoitellaan kuvitteellisten tilanteiden kautta. Taisto-harjoituksen toteuttamisesta vastaa Digi- ja väestötietovirasto, ja harjoituksen johtajana toimii erityisasiantuntija.

Harjoitus on suunniteltu yhteistyössä Keskusrikospoliisin, Kuntaliiton, Kyberturvallisuuskeskuksen, tietosuojavaltuutetun toimiston ja Turvallisuuskomitean kanssa.

Toimenpiteet:

- Ristijärven kunta osallistui Taisto harjoitukseen 6.11.2025 (puoli päivää)
- Kainuun kuntien tietoturvaohjausryhmän kanssa koonti Taisto-harjoitteesta, tietosuojavastaava osallistui koontiin

Huomiot:

- Harjoitus otettava tosissaan ja aikataulutettava omaan kalenteriin, kun kutsu harjoitukseen saapuu.
- Vuoden 2024 Taisto-harjoitus peruuntui henkilöstövajauksen vuoksi.

Yhteenveto ja tietosuojavastaavan suositukset vuodelle 2026

- Vaikutustenarvioinnit on aloitettava aina ennen uusien järjestelmien käyttöönottoa.
- Henkilöstön osaamista tulee lisätä erityisesti DPIA-prosessiin liittyen.
- Vähintäänkin kevennetty vaikutustenarviointi lomake on täytettävä, jonka avulla voidaan arvioida, onko tarpeen tehdä DPIA.
- TOJ:n ja metatietojen päivitystä ja ylläpitoa jatketaan systemaattisesti yhteistyössä toimialueiden kanssa.
- Tietoturvapoikkeamien ilmoittamiskynnystä tulee edelleen pyrkiä madaltamaan.

Tietosuoja ja tietoturva ovat koko organisaation yhteinen vastuu.